

TOLIK A JEŠTĚ VÍCE MÍSTA

BROŽURA O RECYKLACI URBANIZOVANÉHO ÚZEMÍ

pro ty, kdo chtějí pomoci tomu, abychom uměli hospodárněji
využívat plochy uvnitř našich měst a obcí.

O čem je tato brožura

Tato brožura poukazuje na problém neudržitelnosti **dnešního způsobu** využívání území, které se projevuje neustálým nárůstem zastavěných ploch, který není nikterak vázán na růst populace.

Takové zvyšování rozlohy zastavěných ploch pak snižuje efektivitu využívání území ve městech a obcích. Pro řešení tohoto problému je v brožuře propagován **princip recyklace již zastavěného území**.

Tento princip je obdobný tomu, na který jsme si již zvykli v případě surovin jako je železo, sklo, papír nebo plasty.

Pro koho byla vytvořena

Brožura je určena pro občana, aby si vážnost situace uvědomil a aby si doplnil ty informace, které mu nejsou poskytovány v takové míře, aby mohl sám stav využívání území ve svém městě nebo obci zhodnotit. Dále, aby si uvědomil, co je nutné udělat pro to, aby se efektivita využívání území v jeho obci zlepšila.

Proč byla vytvořena

Brožura byla vytvořena v rámci naplňování cílů projektu CircUse proto, aby zaplnila informační mezeru v problematice udržitelného využívání území a představila principy **recyklace již zastavěného území a tím chránila obecní rozpočty i krajinu**.

DOBŘÁ ZPRÁVA!!!

... tato brožurka je nabízena bezplatně pro další využití ve Vašich projektech (tisk, web atd.)...

KDO VYTVOŘIL TUTO BROŽURU

IURS – Institut pro udržitelný rozvoj sídel o. s

IURS je nezisková organizace s posláním podporovat udržitelný rozvoj měst a obcí tak, aby představovala kvalitní místa k životu, práci a rekreaci. Zaměřuje se především na:

- zvýšení atraktivity a konkurenceschopnosti našich měst, obcí a regionů a na podporu získávání nových rozvojových dovedností;
- využívání stávajících a hledání nových nástrojů podporujících udržitelný rozvoj sídel;
- upřednostnění regenerace městského prostředí před výstavbou na zelené louce.

IURS

Kontaktní tel.:
602 370 176
271 724 572

info@iurs.cz • www.urbaninfo.cz • www.brownfields.cz

**CENTRAL
EUROPE**
COOPERATING FOR SUCCESS.

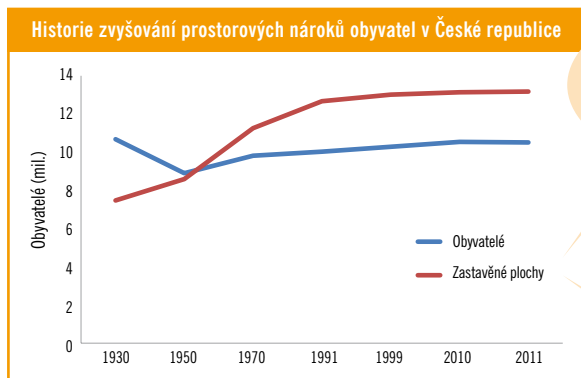

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND

This project is implemented through the CENTRAL EUROPE Programme co-financed by the ERDF.

CO S TÍM?

- S čím? No přece s tím, že pro svůj život potřebujeme stále více místa, ačkoliv nás tolik nepřibývá!

... zastavěné plochy jsou čtverečky pod budovami a také dvory, jež uvádí náš katastr nemovitostí...

... nejsou to sice ta nejlepší data, ale umožní nám určité srovnání...

- Říkáte, že zvyšování životní úrovně je dobrá zpráva? Že jde vlastně o pokrok? V určitém směru máte pravdu...

ale

Tím, že ke svému životu potřebujeme stále více místa, si také škodíme. S větší prostorovou spotřebou zastavěných ploch na občana nám:

- 1) narůstají ceny toho, čemu se říká rozvojové externality (údržba, výstavba a provoz: ulic, silnic a jiné rozsáhlejší veřejné infrastruktury – např. elektřiny, vody, kanalizací, škol, nemocnic atd.);
- 2) vzrůstá energetická náročnost (spotřebováváme více materiálu, vytápíme větší prostory, překonáváme delší vzdálenosti – podle Světové banky jde o nárůst energií 10 až 15%);
- 3) ubývá krajiny (zemědělské půdy, lesů, přírody...).

Když se všechny tyto náklady promítnou do naší produkce (výroby i služeb), bude Vám asi hned jasné, že ta bude o něco dražší:

OVLIVNÍ TO NAŠE VÝDAJE, PŘÍJMY I KONKURENCESCHOPNOST

MÁ TO VŠAK DALŠÍ ALE...

Další dopady, které nemusí být na první pohled zřejmé...

- tím, že všichni neustále zvyšujeme své prostorové nároky, (rozšiřuje se nám tím zastavěné území měst a obcí), si zcela a nevratně ničíme to, čemu se říká „environmentální služby půdy“;
- jedná se o služby, které nám nezastavěná půda poskytuje **NEUSTÁLE** a většinu jich poskytuje **ZDARMA**, bez ohledu na to, kdo půdu vlastní (jedná se o parky, zahrady, pole, louky, lesy, mokřady atd.);
- hodnoty, o které se společnost tímto připravuje, jsou ztracené (jsou daleko vyšší, než je sama hodnota stavebních pozemků na této půdě – snižuje se tím dostupnost prostředí vhodného pro regeneraci sil v přírodě).

Hlavní problém je v tom, že v případě zástavby další půdy je společnost okrádána o hodnoty, které představují environmentální služby půdy. Je to tím, že jednotlivci, případně organizace, jež při uplatňování svých prostorových nebo obchodních zájmů takové ztráty způsobují, naši společnosti tuto ztrátu dostatečným způsobem nekompensují a nikdo je k tomu ani nenutí.

PŘÍKLADY ENVIRONMENTÁLNÍCH SLUŽEB PŮDY:

podpora biologických funkcí (lidé, zvířata, rostlinstvo atd.)	funkce zdroje potravin a energetických surovin
schopnost vázat a absorbovat škodliviny (CO ₂ a jiné)	geotechnické vlastnosti (například únosnost)
regulátor teploty (absorbuje teplo a chlad)	schopnost zadržování vody
rekreační a krajinné funkce	surovinový zdroj

atd.

NIČÍME SI VELIKÉ HODNOTY...

JEN VIDĚT TY DOLARY, EURA, NEBO KORUNY!

A JEŠTĚ JINÉ DOPADY?

Ano. Ztráty způsobené zvyšováním energetických nároků a ztráty ekologických služeb půdy přispívají také ke **klimatickým změnám**. Pokud si myslíte, že Váš osobní příspěvek k těmto změnám je zanedbatelný, tak pozor! Vynásobte si například Vaše prostorové nároky globálními sedmi miliardami obyvatel a vyhodnotte jejich dopad. Případně si spočítejte i Vaši ekologickou stopu na <http://www.hraozemi.cz/files/ekostopa/ekostopa.php>.

... ZJISTÍTE, ŽE SE JEDNÁ O CELKEM OHROMUJÍCÍ ČÍSLA

PROČ?

- Jako společnost si vůbec neuvědomujeme, že půda je cenný, konečný a vyčerpateľný přírodní zdroj!
- Protože kdybychom museli společnosti nahradit skutečnou hodnotu za ztrátu environmentálních služeb půdy, pak bychom se pravděpodobně uskromnili i v našich prostorových nárocích (např. **efektivnějším využíváním již zastavěných pozemků**).
- Snad bychom za prostorový nadstandard, kterým osobně způsobujeme ztrátu environmentálních služeb, rádi i zaplatili – jen to po nás společnost doposud nechce!
- Plnou náhradu za ztrátu environmentálních služeb půdy náš právní rámec totiž nepožaduje.
- Vyžaduje pouze poměrně nízkou náhradu za zábory půdy (způsobující ztrátu produkčních hodnot půdy) v případech, že je pro novou výstavbu využívána zemědělská půda (a v případě bytové výstavby zde existuje velká „sleva“).
- Ve městech a obcích nikdo nesleduje, jak efektivně využíváme již zastavěné plochy a vlastníky nemovitostí tak nic nenuťí k tomu, aby efektivně využívali zastavěných ploch ve veřejném zájmu (nikdo nezjišťuje, kolik již zastavěných, ale opuštěných nebo špatně využitých ploch by mohlo mít nové využití a nikdo nepobízí majitele, aby tyto plochy nabídli trhu).

Co kdyby...

Kdyby se města a obce měly podílet na kompenzaci za ztrátu environmentálních služeb, které společnosti způsobily svými rozhodnutími, umožňujícími rozšiřování zastavěných ploch, jistě by se zasadily o to, aby stávající zastavěné plochy byly využívány co nejefektivněji. Obce by pak:

- ✓ více sledovaly dynamiku počtu a potřeb svých obyvatel;
- ✓ velmi opatrně zvažovaly svá rozhodnutí o rozšiřování zastavěných ploch;
- ✓ chtěly vědět, kolik zastavěných ploch je v obci nevyužitých nebo využitých špatně;
- ✓ jistě velmi podporovaly nové využití takových neefektivně využívaných, již zastavěných ploch...

UŽ CHÁPETE?... ALE...

NAMÍTÁTE?

Města a obce přece mají schválené územní plány, na základě kterých právoplatně rozhodují, jak bude území obce využíváno...

- ano, mají, ale územní plány měst a obcí obvykle podporují jen prostorový rozvoj obcí a málo se zajímají o ekonomické aspekty (např.: jak efektivně jsou již zastavěné plochy využívány);
- města a obce jsou také motivovány naší fiskální politikou k tomu, aby mezi sebou soutěžily o rozvojové aktivity zejména tím, že se podbízejí nabídkou nových rozvojových ploch na ještě nezastavěné půdě (více nových občanů = vyšší příjmy obce);
- a obvykle to činí bez zvažování kvality a hospodárnosti využívání stávajících zastavěných ploch v obci nebo jejím okolí a bez ohledu na jejich rozvojový potenciál pro obec, město nebo region (prázdné budovy, nevyužitá nebo nedostatečně využitá pozemky, tzv. brownfieldy);
- takové údaje sleduje jen velmi málo regionů, měst a obcí a ještě méně jich má představu o tom, jak jsou tyto nevyužitá, opuštěná a zastavěná plocha a pozemky skutečně dostupná pro nové využití (Mají zavedenou elektřinu, vodu, kanalizaci atd.? Jsou na prodej? Co pro ně zamýšlí územní plán? Mají jejich majitelé zájem je nabídnout trhu? Jak velká je konkurence nových rozvojových ploch na ještě nezastavěném území?);
- již zastavěná plocha zatím nejsou našimi městy a obcemi vnímána jako něco, s čím lze opětovně počítat, to jest **RECYKLOVAT** je pro jiné využití;
- žádný úředník, konzultant ani nezisková organizace nemá za úkol sledovat kvalitu využívání zastavěného území obcí, měst a regionů... nechápeme, že i již zastavěná plocha jsou součástí rozvojového potenciálu obcí... nesoustředíme se na to, aby se majitelům těchto ploch pomáhalo tento rozvojový potenciál plně využít... zkrátka nechápeme, že musíme:

OMEZIT VÝSTAVBU NA NEZASTAVĚNÉM ÚZEMÍ!

TAK ZNOVU: CO S TÍM?

Říkáte, že máme přece zákony, které regulují územní rozhodování, ochranu zemědělské půdy a přírodních hodnot krajiny, máme politiky, strategie a územně plánovací dokumenty. . .

- ano, máme, ale podíváte-li se na náš úvodní graf, vyplývá z toho, že náš právní rámec zatím neumí ochránit náš

VEŘEJNÝ ZÁJEM V ÚZEMÍ

(to je náš **SPOLEČNÝ ZÁJEM** – a také Vašich dětí a jejich dětí – zájem na zdravé a konkurenceschopné budoucnosti).

- Ochránit tento veřejný zájem, to není lehká věc. . . je k tomu potřeba Vaší aktivní účasti a aktivní účasti celé Vaší rodiny, přátel a známých, aby se to stalo dříve, než bude pozdě (dlouhodobě neřešená situace se snadno může stát neudržitelnou nebo ještě hůře nezvratnou).
- Je třeba se o věc začít zajímat, rozumět jí a být schopni si najít základní údaje i tam, kde je obec ani region nesledují nebo neuvádějí.

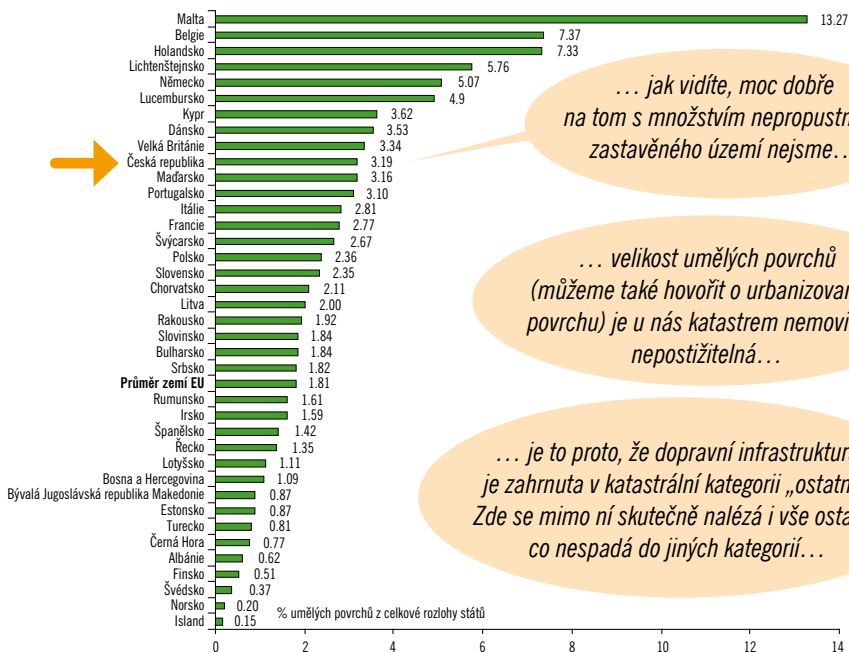
JAK OBJEKTIVNĚ MONITOROVAT VYUŽÍVÁNÍ ÚZEMÍ aneb aktivní občan v akci. . .

Zde je malý návod na to, jak si určitá základní data o využívání území ve Vaší obci poměrně snadno opatříte. Potřebujete jen kalkulátor a přístup k internetu, do údajů Českého statistického úřadu (příložen), který pro každou obec uvádí ročně aktualizované datové řady včetně počtu obyvatel a zastavěných ploch a nádvoří. Pokud si údaje srovnáte do tabulky, přidáte k nim graf a zamyslíte se nad výsledkem, získáte představu o tom, jak to s hospodárným využíváním území ve Vaší obci vypadá. Můžete také Vaši obec porovnávat s jinými obcemi nebo regiony. Zopakujete-li si tyto kalkulace za dva roky, můžete pak sledovat rozvojové trendy (vývoj v čase).

ÚROVEŇ	ZASTAVĚNÉ PLOCHY/ OBČANA V ROCE (m ²)				
	2006	2008	2010	2012	2014
Národní					
Regionální					
Vaše obec					

POROVNÁNÍ S JINÝMI ZEMĚMI

Srovnání s jinými evropskými zeměmi lze snadno zjistit, jen je zapotřebí porozumět tomu, co člověk vlastně srovnává. Tento graf například srovnává kolik % povrchu té které země je pokryto nepropustnými, uměle vytvořenými povrchy (domy, silnice, chodníky, parkoviště atd.)

... jak vidíte, moc dobře na tom s množstvím nepropustného zastavěného území nejsme...

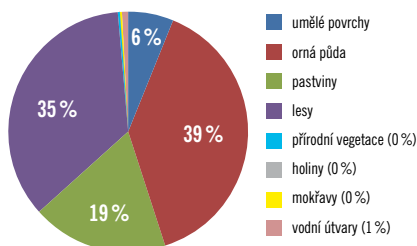
... velikost umělých povrchů (můžeme také hovořit o urbanizovaném povrchu) je u nás katastrofem nemovitostí nepostižitelná...

... je to proto, že dopravní infrastruktura je zahrnuta v katastrální kategorii „ostatní“. Zde se mimo ní skutečně nalézá i vše ostatní, co nespadá do jiných kategorií...

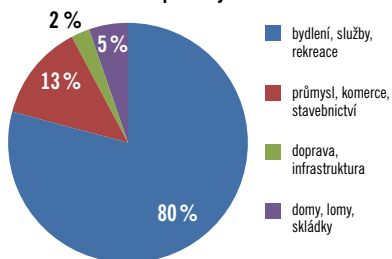
Zdroj: <http://www.eea.europa.eu/articles/urban-soil-sealing-in-europe>

Tato ukázka dat vnímá umělé povrchy trochu jinak – zahrnuje totiž i propustné urbanizované povrchy (parky, hřiště atd.). 6% zde představuje veškeré zastavěné i urbanizované území včetně dopravní infrastruktury.

Využití území ČR (% z celku ha)

Umělé povrchy 2006

Zdroj: <http://www.eea.europa.eu/highlights/land-cover-country-analyses>, data, interpretující str. 1, 1, 3.8, 3.9

POZOR NA ČÍSLA!!!

Problematika využívání území je složitá a jak vidíte, údaje o ní mohou být zavádějící. Jistě jste si všimli, že jsme na předchozích stránkách použili tři různé druhy srovnání. Ale využitelných dat je mnohem více. Pro lepší orientaci uvádíme následující tabulku o zdrojích dat:

	POPIS DAT	ZDROJ DAT	DOSTUPNOST DAT
1	zastavěné plochy a nádvoří	Katastr nemovitostí	zdarma, Český statistický úřad – do úrovně obcí na svém webu
2	nepropustné urbanizované povrchy	Evropská environmentální agentura	veškerá data dostupná zdarma, pro regionální a místní využití nutná vlastní úprava
3	urbanizované povrchy	EU – projekt Corine Landcover 2006 data	veškerá data dostupná zdarma, jsou však zatím vhodná jen pro národní měřítka
4	zastavěné území obce (urbanizované území obce)	Územní plán nebo usnesení zastupitelstva	dostupné informace na obecním úřadě nebo na odboru územního plánování obce s rozšířenou působností (dále jen ORP)
5	zastavitelné území (neurbanizované území určené pro novou zástavbu)	Územní plán	dostupné informace na obecním úřadě nebo na odboru územního plánování ORP
6	brownfields – údaje o druhu nevyužitého nebo nedostatečně využitého území v obci	Jev 4 – územně analytické podklady (kvalitativní posouzení stavu zastavěného území)	informace by měly být dostupné na obecním úřadě nebo na odboru územního plánování ORP, ale obvykle chybí, jelikož často nejsou sledována data nebo nejsou včas obnovována
7	správní území obce	Územní plán nebo Český statistický úřad	informace o velikosti území obce jsou dostupné zdarma na webu Českého statistického úřadu
8	další informace o území	Národní geoportál INSPIRE	http://geoportal.gov.cz/

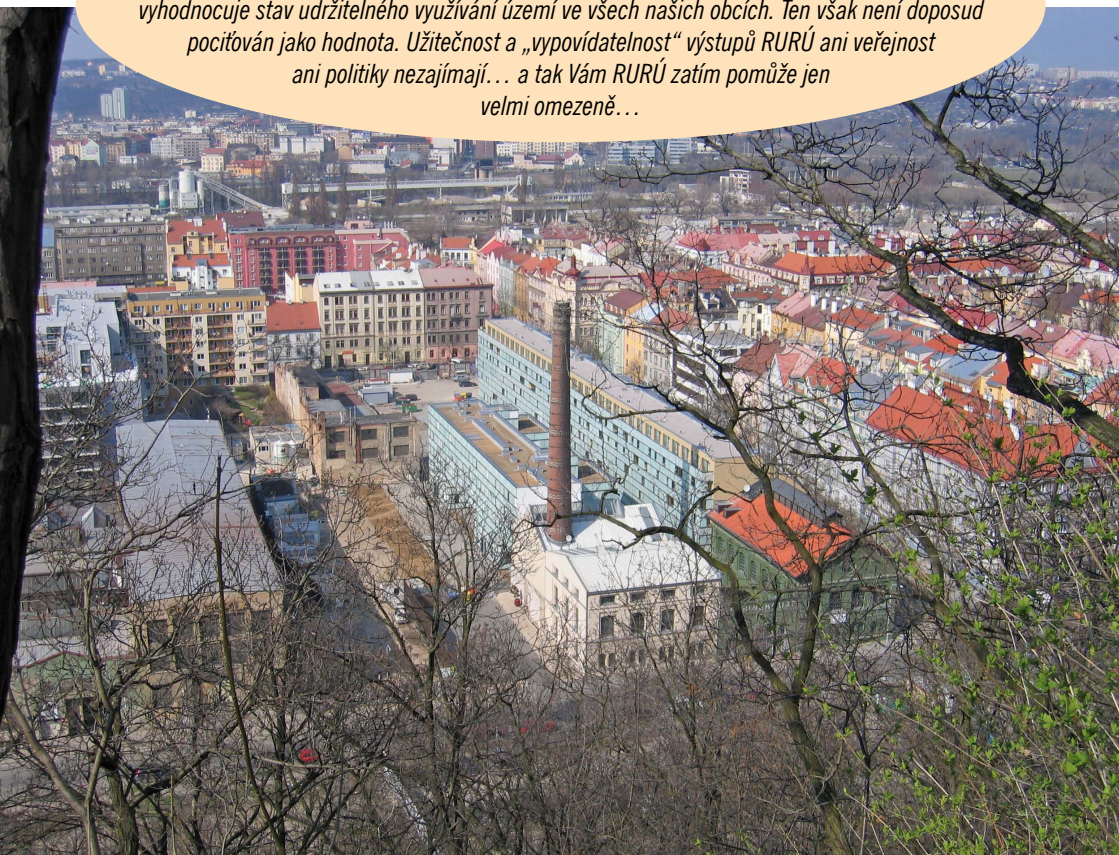
PAMATUJTE SI, ŽE POKUD JAKÉKOLIV Z TĚCHTO DAT PROMÍTNETE NA JEDNOHO OBYVATELE REGIONU, MĚSTA ČI OBCE, PAK NEZÍSKÁTE POUZE BILANCE, ALE OBJEKTIVNĚ SROVNATELNÉ INDIKÁTORY!!!

POROVNÁNÍ SE SOUSEDY

Jak špatně nebo dobře na tom Vaše město nebo obec s efektivitou využívání zastavěných ploch je, si můžete snadno zjistit pomocí kalkulace uvedené na straně osm. Výsledek je však pouze orientační. To, co konkrétně potřebujete vědět, je skutečná kvalita využívání území v obci. Taková data obvykle získáme průzkumem a v našich obcích se až na výjimky nesledují.

- Obce dosud nevidí potřebu shromažďovat a vyhodnocovat data o kvalitě využívání již zastavěného území a regiony, ani nikdo jiný nemá v popisu práce (např. vyhláškou nebo státní politikou), požadovat po obcích shromažďování těchto dat.
- Existuje sice nástroj, který by data mohl opakovaně sledovat, poskytovat a vyhodnocovat, ale ten se zatím kvalitativními aspekty využívání území vůbec nezabývá.

Jedná se o Rozbor udržitelného využívání území (tzv. RURÚ). Ten je ale doposud založen na názorech mnoha odborníků a ne na konkrétních ukazatelích. RURÚ je opakován ve dvouletých intervalech a pravidelně vyhodnocuje stav udržitelného využívání území ve všech našich obcích. Ten však není doposud pocítován jako hodnota. Užitečnost a „vypovídatelnost“ výstupů RURÚ ani veřejnost ani politiky nezajímají... a tak Vám RURÚ zatím pomůže jen velmi omezeně...

TAK CO NÁS BRZDÍ?

- Stavební zákon požaduje hospodárné využívání území, ale národní rozvojové a prostorové politiky zatím neuvádějí cíle ani indikátory, jak takovou hospodárnost konkrétně posuzovat.
- Kvalitativní data o využívání území měst a obcí neexistují na rozdíl od jiných prostorových kvalitativních dat, která se týkají například lesů, vodních ploch nebo zemědělské půdy (kvalita vod, klasifikace lesních porostů, bonita půdy atd.).
- K zastavěnému území našich měst a obcí se doposud nestavíme jako k jiným omezeným přírodním zdrojům, kde již často aplikujeme princip „omezuj – recykluj – kompenzuj“.
- Naše územní plánování není zatím dostatečným nástrojem, který by byl schopen dynamiku kvalitativních změn využívání již zastavěného území postihnout.
- Proto je potřeba vytvořit nové přístupy, které by nenabízely jen regulaci procesů využívání území (**jak to dělá územní plánování**), ale umožňovaly by aktivní management využívání území s cílem:
 - ✓ podporovat recyklaci již zastavěných ploch;
 - ✓ snižovat zábory nezastavěné půdy;
 - ✓ vyžadovat pro společnost v dostatečné míře kompenzace za ztráty způsobené zábory jakékoliv nezastavěné půdy;
 - ✓ angažovat do procesu managementu využívání území široké spektrum dotčených stran včetně občanů;
 - ✓ aplikovat působnost managementu využívání území v nadmístním měřítku;
 - ✓ požadovat kompenzační opatření tam, kde není vyhnutí záborů.
- Je velmi důležité **pojímat management využívání území v regionálním měřítku**, protože jen tak se dají řešit různé rozvojové tlaky, které ovlivňují naši společnost (**například suburbanizace, nedostatečný ekonomický či demografický růst, stárnutí populace, nové nároky na energetickou efektivitu a energetické zdroje atd.**).

RECYKLACE ÚZEMÍ

Recyklace urbanizovaného území je interaktivní přístup k využívání území, který předpokládá změny ve filozofii využívání území.

Takto modifikovaná filozofie může být vyjádřena sloganem:

„Omezuj – recykluj – kompenzuj.“

Principy tohoto přístupu jsou naznačeny v diagramu, ukazujícím, že využití území je cyklické a že tento cyklus má tři hlavní fáze:

Fáze a:

Zábory nezastavěného území, jeho využívání a útlum jeho využití.

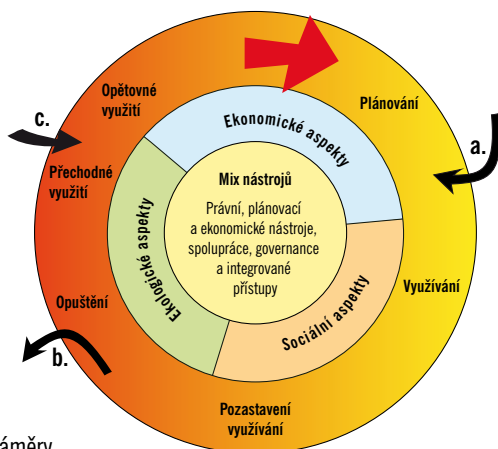
Fáze b:

Vyloučení již urbanizovaného území, které není vhodné pro opětovné využití.

Fáze c:

Aktivace stávajícího územního potenciálu:

- brownfields (průmyslové, komerční a jiné pozemky);
- proluky, územní rezervy a zahušťování stávající výstavby;
- regenerace městské struktury;
- pozemky, pro které jsou připravovány rozvojové záměry.

CÍLE RECYKLACE ÚZEMÍ

Cíle mohou být různé, zde uvádíme jen některé:

přispět k omezení klimatických změn	snižování záborů půdy
podpora udržitelných forem využívání území	koordinace veřejných investic a financování
zvyšování soukromých investic v již urbanizovaném území	koordinace investic, které vedou ke zvyšování hospodárnosti a udržitelnosti urbanizovaného území

VÍCE INFORMACÍ A DALŠÍ NÁVODY NALEZNETE NA:

<http://www.urbaninfo.cz/projekt-circuse/>

OBECNÍ ÚČTOVÁNÍ O ÚZEMÍ

Máte-li zájem dozvědět se více o využívání území ve Vaší obci, uvádíme zde data, která se vztahují k využívání území ve formě srovnatelných indikátorů. Tyto indikátory byste měli jako aktivní občané po obcích požadovat (jsme přesvědčeni, že tyto údaje by měly být povinnou přílohou RURÚ každé obce).

POPIS	CO NAZNAČUJE INDIKÁTOR	2010	2012	2014
zastavěné plochy a nádvoří / obyvatele	prostorová spotřeba stavebních ploch na obyvatele			
zastavěné území / obyvatele	prostorová spotřeba území města na obyvatele			
zastavitelné území / obyvatele	rozvojový ukazatel			
zastavěné území / zeleň uvnitř zastavěného území	vyjadřuje kvalitativní index urbanizovaného území			
zastavěné území / dopravní infrastruktura uvnitř zastavěného území	vyjadřuje index kompaktnosti a obslužnosti zastavěného území			
zastavěné území / zastavitelné území	vyjadřuje rozvojové ambice samosprávy			
nevyužitá urbanizovaná plochy území / obyvatele	vyjadřuje míru neefektivnosti využívání zastavěného území			
zastavěné území/ nevyužitá a podvyužitá území	vyjadřuje závažnost problému neefektivního využívání území			
zastavitelné území / nevyužitá a podvyužitá území	vyjadřuje míru konkurence zastavitelného území			
roční rozvojový přírůstek obce	plošné (roční) realizované výstavby v obci			
nevyužitá a podvyužitá území / roční rozvojový přírůstek obce	za jak dlouho lze předpokládat zužitkování podvyužitého území (může to být i 200 let!)			
zastavitelné území / roční rozvojový přírůstek obce	jak realistické jsou rozvojové ambice obce (také to může být daleko více než 20–30 let!)			

Neefektivní využívání území zvyšuje infrastrukturní ceny v obci, snižuje kvalitu života a hodnotu vašeho majetku a nutí schopné lidi, aby se poohlédli po bydlení jinde.

KDYŽ TATO DATA NEBUDETE PO SVÝCH OBCÍCH POŽADOVAT, NEBUDETE MÍT O EFEKTIVNOSTI VYUŽITÍ ÚZEMÍ VE VAŠEM MĚSTĚ NEBO OBCI ŽÁDNÉ PONĚTÍ, ANI REÁLNÝ VLIV.

VAŠE PROSTOROVÉ POŽADAVKY

Zde si můžete vyúčtovat Vaše **osobní prostorové požadavky** a zjistit, zda jsou reálné a udržitelné. Můžete také uvažovat ve dvou rovinách – jak bydlíte teď a jak byste si přál/a bydlet.

	POPIS	JEDNOTKY	SOUČASNÉ ÚDAJE	BUDOUCÍ PŘÁNÍ
1	byt (velikost pozemku vydělená počtem bytových jednotek)	m ²		
2	dům (velikost pozemku)	m ²		
3	rekreační budovy (velikost pozemku u bytů, podíl jednotky na pozemku)	m ²		
4	jiné (podnikání, zájmy vyžadující další výstavbu a pozemky)	m ²		
5	součet výsledků řádků 1až 4 plus15% na požadavky dopravní infrastruktury	m ²		
6	počet členů domácnosti	číslo		
7	prostorový požadavek na jednoho člena domácnosti (výsledek řádku 5 vydělíte počtem osob v řádku 6)	m ²		
8	velikost České republiky	ha		
9	6% z velikosti České republiky (urbanizované území) x 0,8 (funkce spojené s bydlením)	ha		
10	počet obyvatel České republiky	mil		
11	co by se stalo, kdyby všichni obyvatelé České republiky měli Vaše prostorové nároky (Výsledek řádku 7 vynásobte řádkem 10. Tento výstup prosím porovnejte s výsledkem řádku 9 a vyhodnoťte.)	ha		

POZOR!!!

Při počtech prosím nezapomeňte, že:

$$1 \text{ ha} = 10\,000 \text{ m}^2$$

$$1 \text{ km}^2 = 100 \text{ ha}$$

$$1 \text{ km}^2 = 1\,000\,000 \text{ m}^2$$

TAK CO, JAK JSTE NA TOM?

SLOVNÍK

brownfields – nemovitosti a pozemky, které ztratily své původní využití a potřebují určitou pomoc (regeneraci, uvedení do přírodního stavu atd.), aby mohly být znovu využívány

efektivita – účinnost, působivost, efektivnost, eficeience

ekologická stopa – je to velikost plochy půdy, která je nutná pro produkci zdrojů a uložení odpadů, jež určitá jednotka (může to být občan, stát, komunita, apod.) od přírody potřebuje pro to, co z ní odebírá a pro to, co do přírody ukládá při uspokojování svých potřeb

environmentální – týkající se životního prostředí

infrastruktura – soubor odvětví, staveb nebo služeb, které zajišťují ekonomické, sociální či technické funkce

kompaktnost – pevnost, masivnost, semknutost, hutnost

kompenzovat – nahrazovat

management – systém teoretických a praktických řídicích znalostí a činností

nevyužitě území (nebo plochy) – plochy v zastavěném území, které nejsou značeny jako zelená a nejsou využity vůbec nebo nemají dostatečně efektivní využití vzhledem ke svému rozvojovému potenciálu a poloze v sídle

objektivní indikátor – věcný, nestranný, neutrální; neosobní ukazatel

ostatní plochy – kategorie ploch katastru nemovitostí, kam spadají plochy, které nespadají do jiných kategorií uváděných katastrem (mísí se zde bohužel plochy zastavěné i přírodní)

politika územního rozvoje (PÚR) – koordinuje tvorbu koncepcí (schvalovaných ministerstvy a jinými ústředními správními úřady) a zaměřu na změny v území republikového významu pro celou Českou republiku. PÚR schvaluje vláda a je závazná pro pořizování a vydávání zásad územního rozvoje krajů a územních plánů obcí.

recyklace – znovuvyužití

regenerace – proces obnovy

správní území – území, které spadá pod působnost správy subjektu (obce, regionu)

suburbanizace – přetváření krajiny, způsobené pohybem (stěhováním) obyvatelstva z měst na jeho okraj a za jeho hranice

trend – celkový obecný sklon, směřování, vývojová tendence

udržitelný rozvoj – ekonomický rozvoj, který nezničí přírodní zdroje ani životní prostředí – rovnováha mezi ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím – rovnováha mezi zeměmi, různými společenskými skupinami, dneškem a budoucností apod.

urbanizace – sociálně-ekonomický proces, který se vyznačuje vznikem nových forem a prostorových struktur osídlení

územně analytické podklady (ÚAP) – obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území, záměry na provedení změn v území a Rozbor udržitelného rozvoje území (RURÚ). Pro obce je pořízuje úřad územního plánování (obec s rozšířenou působností – ORP), pro kraj příslušný odbor krajského úřadu.

územní plán – dokument, který reguluje stabilní i rozvojové plochy v obci, schválený zastupitelstvem

veřejný zájem – jedná se o celoskupinový zájem společný všem členům příslušné komunity, tj. takový zájem, který přesahuje zájem jednotlivce či pouhé zájmové frakce

zásady územního rozvoje (ZÚR) – jsou územně plánovací dokumentem pořizovanými pro celé území kraje. Vydávají se formou opatření obecné povahy a jsou závazné pro pořizování a vydávání územních plánů obcí, regulačních plánů a pro jiné rozhodování v území.

zastavěné plochy – plochy v katastru nemovitostí, které jsou pokryty stavbami, dvory a nádvořími zapsanými v katastru

zastavěné území obce – tvoří jedno nebo více oddělených zastavěných území ve správním území obce, hranici jednoho zastavěného území tvoří uzavřená obalová čára

zastavitelné území – tvoří plochy vhodné k zastavění, vymezené schváleným územním plánem obce, případně regulačním plánem

Zdroje: http://cs.wikipedia.org/wiki/%C3%9Azemn%C3%AD_pl%C3%A1nov%C3%A1n%C3%AD
<http://www.urbaninfo.cz/projekt-circuse/>, www.circuse.eu, <http://www.suburbanizace.cz/>,
<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=e27e2dba-525a-4dfa-ad34-549151209ca2>,
<http://www.uur.cz/images/5-publikacni-cinnost-a-knihovna/internetove-prezentace/principy-a-pravidla-uzemniho-planovani/kapitolaD-2011/D2-20101213.pdf>, <http://www.uur.cz/slovník2/slovník2.pdf>

Grafická úprava Dita Baboučková, ilustrace Jan Smolík, foto str. 1 a 5 Vojvodíková, str. 11 Říha, str. 7 výřez z ÚP Roztoky u Jilemnice

© IURS 2012, Vydal: IURS – Institut pro udržitelný rozvoj sídel o. s. 2012, 500 výtisků
info@iurs.cz, www.urbaninfo.cz, www.brownfields.cz